

ICCCJ – Omisiunea Curții Constituționale de a se pronunța asupra uneia dintre excepțiile invocate. Obligațiile instanței de sesizare

Legislație relevantă:

Legea nr. 47/1992, art. 29

În situația în care, Curtea Constituțională investită de către o instanță de judecată cu soluționarea mai multor excepții de neconstituționalitate – invocate în interiorul cadrului procesual reglementat de dispozițiile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 – pronunțându-se asupra acestora omite să soluționeze una dintre ele, instanța de sesizare are obligația să clarifice situația ivită și să sesizeze din nou Curtea Constituțională pe acest aspect ori să ceară lămuriri. În caz contrar, hotărârea pronunțată este nelegală, judecătorul neputând dezlega cauza în lipsa soluționării în întregime a excepțiilor de neconstituționalitate.

Decizia nr. 978 din 27 februarie 2014

Prin cererea înregistrată pe rolul Curții de Apel Pitești la 6 septembrie 2011 BC, CM, DG ș.a. au chemat în judecată Guvernul României, Casa Națională de Pensii Publice București, Casa de Pensii a Municipiului București, Casa Județeană de Pensii Argeș, solicitând: anularea în tot a OUG nr.59/29 iunie 2011, privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor prevăzute la art.1 lit.c)-h) din Legea nr.119/2010, inclusiv a anexelor acestea reprezentând metodologia de calcul privind revizuirea

pensiilor; anularea tuturor deciziilor de pensionare având ca titulari reclamantii persoane fizice, decizie emisă în aplicarea O.U.G. nr.59/2011, precum și a oricărui act subsecvent emis în aplicarea ordonanței de mai sus și repunerea în plată a deciziilor de pensii emise în baza Legii nr.223/2007; anularea normelor privind punerea în aplicare a dispozițiilor O.U.G. nr.59/ 2011 sub nr.1670/13.07.2011; plata cheltuielilor de judecată.

Cererea a fost însoțită de excepția de neconstituționalitate a O.U.G. nr.59/2011.

În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat teoria „dreptului câștigat” și principiul neretroactivității legii în timp, arătându-se că drepturile la pensie stabilite anterior nu pot fi modificate printr-o lege ulterioară; art.1 lit.g) din Legea nr.119/2010 a impus recalcularea pensiilor ocupaționale (de serviciu), ale personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă în care se încadrează și reclamantii.

S-a mai arătat că prin legea menționată, pensiile de serviciu devin pensii pentru limita de vârstă conform Legii nr.19/2000, recalcularea având loc prin determinarea punctajului mediu anual și a quantumului fiecărei pensii, conform algoritmului prevăzut de Legea nr.19/2000.

În opinia reclamantilor, o asemenea manieră de reducere a pensiilor echivalează cu exproprierea bunurilor reclamantilor, procedeul culminând cu emiterea O.U.G. nr.59/2011, care dispune revizuirea din oficiu a pensiilor prevăzute la art.1 lit.c)-h) din Legea nr.119/2010.

Casa Națională de Pensii Publice fostă C.N.P.A.S. a formulat întâmpinare solicitând anularea cererii ca netimbrată; invocând excepția necompetenței materiale a Curții de Apel Pitești în ce privește anularea deciziilor de pensie ale reclamantilor; excepția lipsei calității procesuale pasive a

C.N.P.P.; excepția inadmisibilității în ce privește anularea în tot a O.U.G. nr.59/2011; excepția inadmisibilității acțiunii privind anularea instrucțiunilor C.N.P.P. nr.1670/2011.

Guvernul României a formulat întâmpinare invocând excepția inadmisibilității cererii de anulare a O.U.G. nr.59/2011; s-a invocat și excepția lipsei calității procesuale pasive a Guvernului cu privire la capetele doi și trei din cerere, relativ la anularea deciziilor de pensionare și a instrucțiunilor emise de C.N.P.P., deoarece nu este emitentul acestora.

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale a formulat cerere de intervenție în interesul părților, solicitând respingerea cererii.

Se invocă excepția inadmisibilității acțiunii, instanțele neputând anula un act normativ cu valoare de lege în temeiul art.9 din Legea contenciosului administrativ și excepția netimbrării acțiunii.

Prin Încheierea din 7 octombrie 2011, instanța a disjuns capătul de cerere privind anularea deciziilor de pensionare, formarea unui nou dosar cu nr.1129/46/2011 și a acordat termen pentru punerea în discuție a admisibilității în principiu a cererii de intervenție accesorie formulată de Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

În fața instanței s-au invocat: excepția de neconstituționalitate a O.U.G. nr.59/29 iunie 2011 integral, privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor prevăzute la art.1 lit.c)-h) din Legea nr.119/2010 și anexelor acesteia; excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.1 lit.g), art.2-4 și art.5-12 din Legea nr.119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor; excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.55 alin.1 lit.b), art.61 alin.1, art.30 alin.1, art.105 și art.106 alin.3,

coroborat cu art.149-151 din Legea nr.263/ 16 decembrie 2010 .

La 21 octombrie 2011, instanța a admis în principiu cererea de intervenție accesorie formulată de M.M.P.S., dispunând conceptarea în cauză a acesteia ca intervenient accesoriu în favoarea Guvernului României.

Prin încheierea din 21 octombrie 2011 Curtea de apel Pitești, constatând îndeplinite condițiile de sesizare a Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr.119/ 2010, a trimis excepțiile la Curtea Constituțională, în temeiul art.29 din Legea nr.47/1992, pentru a analiza excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 lit.g), art.2-4 și art.5-12 din Legea nr.119/2010, a dispozițiilor art.55 alin.1 lit.b), art.61 alin.1, art.30 alin.1, art.105 din Legea nr.263/2010 și a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011 integral și a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale în privința art.106 alin.3, raportat la art.149-151 din Legea nr.263/2010.

Totodată a suspendat soluționarea cauzei potrivit art.9 alin.2 teza finală din Legea nr.554/2004.

Prin Decizia nr.601/12 iunie 2012, Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiate excepțiile invocate și a restituit dosarul Curții de Apel Pitești.

Cauza a fost repusă pe rol pentru a se analiza capetele de cerere privind anularea normelor de punere în aplicare a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011 sub nr.1670/13.07.2011 și a O.U.G. nr.59/2011.

Prin Sentința nr.342/F-CONT din 28 septembrie 2012, Curtea de Apel Pitești a respins excepțiile lipsei calității procesuale pasive a Guvernului României și a Casei Naționale de Pensii Publice, pentru capetele 1 și 3 din cerere; a respins, ca inadmisibilă, cererea formulată de reclamantii BC, CM, DG ș.a., în contradictoriu cu pârâții Guvernul României, Casa Națională de Pensii Publice, Casa de Pensii a Municipiului

București și Casa Județeană de Pensii Argeș, și cu intervenientul accesoriu Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, de anulare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.59/2011 și de anulare a Normelor nr.1670/ 2011 emise de Casa Națională de Pensii Publice.

În ceea ce privește excepția lipsei calității procesuale pasive a C.N.P.P., Curtea a constatat că aceasta este invocată generic în raport cu toate capetele de cerere formulată de reclamanti, însă față de argumentele susținute, s-a reținut că această excepție vizează practic numai capătul de cerere privind anularea deciziilor de pensionare.

Față de disjungerea acestui capăt de cerere și declinarea acestuia în favoarea Tribunalului Argeș prin încheierea din 7 octombrie 2011 și sentința din aceeași dată, Curtea a constatat că soluționarea excepției menționate, este în căderea instanței competente să soluționeze cererea de anulare a deciziilor de pensionare.

În ceea ce privește capătul de cerere privind anularea normelor de punere în aplicare a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011, emise de Casa Națională de Pensii Publice sub nr.1670/2011, Curtea a constatat că pârâta justifică cerința calității procesuale pasive, ca emitent al actului.

De asemenea, în privința excepției lipsei calității procesuale pasive a Guvernului, în raport cu anularea deciziilor de pensie, s-au reținut aceleași argumente ca și în cazul excepției lipsei calității procesuale pasive a C.N.P.P. iar asupra capătului 1 din cerere, s-a constatat că pârâtul are calitate procesuală pasivă, ca emitent al actului a cărui anulare se cere.

În privința excepției inadmisibilității capătului de cerere privind anularea în tot a Notei C.N.P.P. nr.1706/13.07.2011 s-au reținut următoarele.

Instrucțiunile nr.1760/13 iulie 2011 se raportează la modul de

aplicare a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011, fiind adresate tuturor caselor teritoriale de pensii, cărora li se indică în finalul actului administrativ luarea măsurilor ce se impun pentru respectarea termenelor de revizuire.

Instrucțiunile menționate au ca scop lămurirea aplicării dispozițiilor normative cu consecința modificării raporturilor juridice de pensie, stabilite anterior.

Curtea a reținut că C.N.P.P. este autoritate publică în sensul art.2 lit.c) teza I din Legea nr.554/2004, actele acesteia cu caracter individual sau normativ putând fi cenzurate în fața instanței de contencios administrativ, în condițiile art.18 din lege.

Prin urmare, în sine, actul poate fi atacat în contencios administrativ, însă soluția asupra anulării Notei C.N.P.P. nr.1760/ 13.07.2011, depinde de soluția care se va pronunța asupra excepției de neconstituționalitate față de art.9 alin.3 din Legea nr.554/2004, urmând soarta acesteia.

În ceea ce privește anularea O.U.G. nr.59/2011, Curtea a constatat că trebuie să se pronunțe asupra excepției inadmisibilității cererii de anulare a O.U.G. nr.59/2011, invocată de C.N.P.P. de Guvernul României și de intervenientul Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale reținând următoarele:

În cauză, primul capăt de cerere vizează anularea unei ordonanțe a Guvernului, care nu se regăsește printre cererile enumerate la art. 9 alin.(5) din Legea nr. 554/2004.

Ca atare, instanța de contencios administrativ nu poate anula o ordonanță de urgență, astfel că, primul capăt de cerere apare inadmisibil.

În ceea ce privește cererea de anulare a normelor privind punerea în aplicare a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011, față de decizia Curții Constituționale și de prevederile art.9 alin.3

teza a doua din Legea nr.554/2004, Curtea a constatat că normele de punere în aplicare a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011, nr.1670/13.07.2011, nu pot fi anulate.

În ceea ce privește faptul că prin Decizia nr.601/ 12.06.2012 Curtea Constituțională nu ar fi soluționat excepția de neconstituționalitate a art.5-11 din Legea nr.119/2010, conform sesizării, Curtea a constatat că într-adevăr în dispozitivul deciziei nu s-au menționat aceste texte, însă în considerente se arată că prin Decizia nr. 1481 din 8 noiembrie 2011, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii nr.119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor, a fost respinsă ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.11lit.g), art.2-4 și art.12 din Legea nr.119/2010 privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor.

A concluzionat Curtea că, respingându-se excepția de neconstituționalitate prin decizia nr.601/ 12 iunie 2012 și cererea de anulare a actelor subsecvente se respinge ca inadmisibilă, instanța putând soluționa fondul numai prin prisma unei decizii de admitere a excepției de neconstituționalitate.

Împotriva sentinței pronunțată de Curtea de Apel București, reclamantii au declarat recurs.

S-au invocat motivele de recurs prevăzute de art.304 pct.4, 5, 7, pct.9 teza a II-a și art.304¹ Cod procedura civilă, cu referire numai la soluția de respingere ca inadmisibile a capetelor unu și trei de cerere, atacarea O.U.G. nr.59/2011 și anularea Normelor nr.1670/2011 emise de Casa Națională de Pensii Publice.

S-a arătat că în fața instanței de fond s-a invocat excepția de neconstituționalitate privind întreaga O.U.G. nr.59/2011, întreaga Lege nr.119/2010 și unele prevederi ale Legii nr.263/2010.

Prin încheiere, instanța de fond a admis cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 lit.g), art.2-4, art.5-12 din Legea nr.119/2010, art.55 alin.(1) lit.b), art.61 alin.(1), art.30 alin.(1), art.105 din Legea nr.263/ 2010 și a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011.

La termenul de judecată din 28.09.2012, reclamanții au invocat că prin Decizia Curții Constituționale nr.601/ 12.06.2012, nu s-a analizat și nu s-a pronunțat o decizie cu privire la excepția de neconstituționalitate a art.5-11 din Legea nr.119/2010.

Cu alte cuvinte, reclamanții au invocat doar o soluționare parțială a excepțiilor de neconstituționalitate și resesizarea Curții Constituționale.

Odată ce instanța de fond s-a pronunțat cu privire la admisibilitatea excepțiilor de neconstituționalitate, în lipsa unei decizii a Curții Constituționale, Curtea de Apel Pitești nu putea să se pronunțe pe fondul pricinii, în caz contrar, substituindu-se atribuțiilor instanței de contencios constituțional.

În subsidiar, recurenții au considerat că punerea în aplicare a Legii nr.119/2010 a echivalat cu o adevărată expropriere, ingerința statului este disproporționată și încalcă justul echilibru, în condițiile în care nici prin dispozițiile O.U.G. nr.59/2011 nu se prevăd despăgubiri în urma pierderii pensiilor de serviciu.

Prin întâmpinările depuse la dosar, intimații au solicitat respingerea recursului ca nefondat.

Intimatul M.M.F.P.S. consideră și că nu are calitate procesuală pasivă în litigiu, nefiind emitentul actelor atacate.

Intimata-pârâtă Casa Națională de Pensii Publice a apreciat că

a fost soluționată în întregime excepția de neconstituționalitate a Legii nr.119/2000, inclusiv prevederile art.5-11 din acest act normativ.

Recursul este fondat

Prin încheierea de ședință din 21.10.2011, Curtea de Apel Pitești a dispus sesizarea Curții Constituționale cu excepțiile de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 lit.g), art.2-4, art.5-12 din Legea nr.119/2010, art.55 alin.(1) lit.b), art.61 alin.(1), art.105 din Legea nr.263/2010 și a dispozițiilor O.U.G. nr.59/2011 integral.

Prin Decizia Curții Constituționale nr.601/2011 s-a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 lit.g), art.2-4, art.12 din Legea nr.119/2010, art.55 alin.(1) lit.b), art.61 alin.(1), art.30 alin.(1), art.105 din Legea nr.263/2010 și ale O.U.G. nr.59/2011.

Curtea Constituțională nu a explicat motivul nepronunțării asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.5-11 din Legea nr.119/2010, deși a fost sesizată în acest sens.

Prima instanță avea obligația să clarifice împrejurarea ivită și să sesizeze din nou Curtea Constituțională pe acest aspect ori să ceară lămuriri.

Având în vedere că obiectul acțiunii este întemeiat pe dispozițiile art.9 din Legea nr.554/2004 modificată și completată, judecătorul fondului nu putea să se pronunțe în mod legal și să respingă acțiunea ca inadmisibilă în lipsa soluționării în întregime a excepțiilor de neconstituționalitate.

Față de acestea, constatând îndeplinite prevederile art.304 pct.5 Cod procedura civilă, în temeiul art.312 alin.(1) teza I și alin.(3) Cod procedura civilă, coroborat cu art.20 alin.(3) din Legea nr.554/2004, recursul a fost admis iar sentința

recurată a fost casată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la aceeași instanță.